

Юлияна Стоянова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“
София, България

Юбилей

В ЧЕСТ НА ПРОФЕСОР РАДЕВА

Една стара българска поговорка гласи: „По дрехите посрещат, по ума изпращат“. За съвременното ни всекидневие обаче – всекидневие, подчинено на публичното говорене – много по-вярно би било да кажем: „По езика посрещат, по езика изпращат“. Езикът разкрива естетическия вкус на днешния човек, способността му да се вражда в обществото, езикът говори за неговия интелектуален потенциал и за неговата култура, за бунтарството, както и за конформизма му, за способността му да изпитва емоции, но и да ги прикрива, за желанието му да общува искрено или като ловък манипулатор.

Затова интересът към езика е интерес към човека, а заниманията с езика – същинското ядро на хуманитаристиката.

Изследването на българския език във всичките му форми на съществуване, проявление и употреба е в основата на повече от 45-годишната богата и разностранна дейност на проф. д.ф.н. Василка Радева. Нейният житейски и професионален път е висша проява на отговорност към езика и езиковедното, затова ние, нейните колеги, с любов и почит посвещаваме този текст на нея – големия учен, толерантния колега, отзивчивата преподавателка проф. д.ф.н. Василка Радева.

От 1966 г. досега проф. д.ф.н. Василка Радева неотклонно работи в Катедрата по български език на Факултета по славянски филологии при Софийския университет – като специалист филолог, асистентка, доцент от 1984 г. и професор от 1996 г. Тя продължава научната традиция на проф. Стойко Стойков, проф. Кирил Мирчев и други изтъкнати наши езиковеди. През 1974 г. ѝ е присъдена научната степен „доктор“, а през 1994 г. – доктор на филологическите науки.

Многобройни и високо ценени са приносите ѝ в областта на българската фонетика, диалектологията, лексикологията, ареалната лингвистика, езиковата култура и особено словообразуването, където тя се утвърждава като водеща изследователка. Проф. д.ф.н. Василка Радева е автор на две дисертационни разработки, 12 монографии и книги, речници, учебници, помагала за студенти и над 200 научни статии, публикувани у нас и в чужбина. Трудовете ѝ са широко известни не само между езиковедите в България, но и в сред чуждестранните слависти и българисти.

Дългогодишната преподавателска дейност на проф. д.ф.н. Василка Радева е допринесла за обучението на поколения студенти, специализанти и докторанти. Като преподавател тя е взискателна, но всеотдайна, така че успява да мотивира мнозина да изберат трудния път на изследователи на езика.

От 1979 до 1982 г. проф. д.ф.н. Василка Радева работи като лектор по български език, литература и култура в Лайпцигския университет, а 10 години по-късно – от 1989 до 1992 – в Свободния университет в Берлин. След завръщането си в България многократно е била канена като гостуващ професор в Саарския университет (Германия).

Благодарение на опита си в преподаването на чужденци, както и на дейността си като директор на Летния семинар за чуждестранни българисти и слависти, проф. д.ф.н. Василка Радева добавя към своите научни интереси и областта на чуждоезиковото обучение, издавайки учебници, научни ръководства и „Българска граматика“ за носители на немски език.

Нейната грижа за българистиката и отговорността ѝ към българския език се изразяват също така в издателската и съставителската ѝ дейност. От 1995 г. проф. д.ф.н. Василка Радева е главен редактор на сп. „Българска реч“, издание на Факултета по славянски филологии и Фондация „Проф. д-р Максим Младенов“. Благодарение на нейната инициативност като главен редактор списанието привлича за сътрудници наред с утвърдени автори и значителен брой млади учени.

На 14 май 2010 г. е организиран разговор около кръглата маса в чест на Василка Радева и нейната 70-годишнина на тема „Език, морал, отговорност“ (за речта на българските политици и на българските журналисти) защото заедно с други преподаватели от СУ тя прави ежегодно изследване върху политическия език от 2007 г.

Безспорният научен авторитет на проф. д.ф.н. Василка Радева се проявява и в нейното участие като член на Специализирания научен съвет по езикознание, на Научната комисия по филология към Президиума на ВАК (до закриването на тези институции) и на Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства при Националната агенция по оценяване и акредитация на висшите училища в България.

Обичан колега и отличен администратор, добре известна със своята безукорна честност, принципност и уважение към академическите ценности, проф. д.ф.н. Василка Радева е участвала в управлението на Факултета по славянски филологии като заместник-декан и в продължение на два мандата – в Академическия съвет на Софийския университет.

Невъзможно е в едно кратко изложение да се вместят делата на един толкова пълноценен и осмислен житейски път, отдаден на любовта към българския език и българското езикознание. Още по-непосилно е да се представи яркото, неповторимо, топло човешко присъствие на личността на проф. д.ф.н. Василка Радева за онези, които не я познават. Затова си позволявам да завърша този кратък текст с едно просто обръщение към нея:

Скъпа, уважаема проф. Радева!

Благодарим Ви, че сте сред нас! Благодарим Ви, защото за онези, които Ви познават, Вашето присъствие в академическите среди е гаранция за запазването на най-висшите ценности на хуманитаристиката!